א א מיי' פ"י מהלכות ברכות הל' ט סמג עשין

כו טוש"ע או"ח סי ריי סעיף א: ב ב ג מיי שם הל' טו סמ שם טוש"ע או"ח סי רכי

:סעיף א

ג ד מיי׳ שם טוש״ע או״ח

סי" ריח ס"ג וסי" רכד

שם טוש"ע או"ח סי' רכב

:סעיף ב

ר. מעיף ב.

ר [מיי שם הלכה א טוש"ע

או"ח ס" רכג סעי' ג]:

ד [מיי שם הלכה ד טוש"ע

או"ח ס" רכג סעי' ד]:

ה חט מיי שם הלכה כב

לו"ח סי׳ רל סעיף א: י [מיי׳ שם הל׳ ג טוש"ע [מיי׳

או"ח סי" רכב סעיף ג]: ב [מיי" פ"ז מהל" ביי

הבחירה הל' הן: ו ל מיי' פ"ו מהל' בית

כה כו סמג שם טוש"ע

ל) [עי' תוספות לקתן נט.ד"ה על], ב) ס"א מעשה, ל"ם עכן, כם ק"ח ונעסוה, ג) [פסחים ג.], ד) נ"ח שמועות, כ) [ע" חוס חוכה מו. ד"ה העושה וכוי מ"ש בשם רב שרילה גחון, ו) נ"ח יהיו אלו בני ביתי, ז) לעיל לג: ומח: מגילה כה., ה) יבמות ו:, ט) [מן העולם כ"א במשנה המיניו, כ) ומכות כג:ז, (1) [dan (a: (a.], a) [dan (a.], a) [dan (a.], b) [dan (a.], a) [dan (a.], a) [dan (a.], b) [dan (a.

הגהות הב"ח

לדן, ק) בתוס׳ רי״ש ובמרדכי

הוא בשם רבינו יהודה.

(h) גם' אתו אמוראי טשו להו בנחלי ארנון ענדי להו:

הגהות הגר"א

[8] גמ' אניסא דיחיד איהו. נאן גפר חניסס דיחיד חיהו. נ"ב ובריה ובר בריה. גירסס הגאונים והרי"ף:

מוסף רש"י

צווחה. לעקה (ירמיה יד ב) קול מהומת מלחמה (תהלים קמד יד). לברך על הרעה. ברוך דיין האמת (מגילה כה.), על הטובה. ברוך הטוב והמטיב (שם). בפובדתו. ארנקי שאות ב מתניו (יבמות ו:). קפנדריא. לקצר הילוכו שלא להקיף, ייכנם בפתח זה ויצא בשכנגדו. ולא לשם עבודה אלא לעשות לרכיו (שם וכעי"ז סוטה לט.). שיהא אדם שואל את שלום חברו בשם. דמומר לאדם לשאול בשלום תחות לאדם לשאול בשלום חברו בשם, כגון ישים ה' עליך שלום, ואין בו משום מוליא שם שמים לבטלה, מרבי. ל"א שאילת שלום בשם, דחייב אדם לשאול בשלום חברו בשם, ואנו לשחול בשנום מכנו בשם, זה.. נמי כי שיילינן אהדדי מדכרינן שם, דשלום שמו של הקב"ה, לו דכתיב (שופטים ו) ויקרא לו ה' שלוס, לשס ה' (מכות כג: ריב"ן. דהוו מהלכין בסוף מחנה ישראל. שמצורעין משתלחין חוץ למחנה ישראל

רבינו חננאל

הרואה מקום שנעשו בו נסים לישראל אומר ברוך שעשה נסים לאבותינו במקום הזה. אוקימנה אניסא דרבים כולי עלמא אניטא דרבים כולי עלמא מחייבי לברוכי, אבל אניסא דיחיד, כגון ההוא גברא דנפל עליה אריה ואיתציל, וכגון ההוא דצהא בפקתא דערבות ואיברי ליה עינא ושתא כול', איהו חייב לברוכי אחריני לא מיחייב. פיר' פקתא מקום מדבר פיר׳ פקתא מקום מדבר שאין בו מים כדגרסינן במשקין פרק ואילו מגלחין עושה לו חנות בפקתא [כלומר] בית למכור מים. תנו רבנן הרואה מעברות ומעברות הים . ומעברות נחל ארנון ואבני אלגביש בבית חורון, כל מעשה עוג אינו כתוב מעסכת ברכות. ואבן שזרק במסכת לשון הזה כתוב בה בלבד. את והב, שני בני אדם אחד שמו את. ואחד שמו והב וש[ניה]ם מצורעים היו. אסיקנה [על כולן] צריך שיתן שבח והודאה לפני המקום.

הרואה מקום שנעשו נו נסים לישראל. כגון הנך דקסני לקמן הרואה ובו' אומר ברוך שעשה נסים לאבותינו ובו'. פירש מעברות הים והירדן ונחלי ארנון כו': זיקין וזועות ורעמים. מפרש בגמרה : מלה עולם. לפי שחלו נרחין חו נשמעין

למרחוק: ברוך עושה בראשית. ובגמרא (ד' נט.) פריך אטו הנך דלעיל לאו מעשה בראשית נינהו: לפרקים. מפרש בגמרא (שם ע"ב). ולפי שהוא חשוב וגדול מכולן קבע ליה רבי יהודה ברכה לעלמו: מברך על הרעה מעין על הטובה. דיין החמת: ועל הטובה מעין על הרעה. הטוב והמטיב. ובגמרא® מפרש היכי דמי: הנכנס לכרך. המהלך בדרך ולריך לעבור כרך ושם מלויים מושלים רעים ומחפשים עלילות: אחת בכניסתו. מתפלל שיכנס לשלום: ביציחתו. מתפלל שינא לשלום: ארבע. כדמפרש נותן הודאה על שעבר ולועק על העתיד נמלאו ד' כדמפרש בגמראס: חייב אדם לברך על הרעה כו'. מפרש בגמראש: ד"ה בכל מחדך. מדות מדודות לך בין מדה טובה בין מדת פורענות: לא יקל רחשו. לא ינהג קלות ראש: כנגד שער מורחי. חוץ להר הבית אשר בחומה הנמוכה אשר לרגלי הבית במזרח. לפי שכל השערים מכוונים זה כנגד זה שער מזרח שער עזרת נשים ושער עזרת ישראל ופתח האולם וההיכל ובית קדשי הקדשים בימי מקדש ראשון כשהיה אמה טרקסין: נפונדתו. חגור חלול ונותנין בו מעות: מק"ו. בגמראש מפרש ליה: כל חוחמי ברכות שבמקדש היו אומרים עד העולם. במסכת תענית (פ"ב דף טו:) אמרינן אין עונין אמן במקדש המברך אומר בסוף כל ברכה ברוך אתה ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ברוך חונן הדעת וכן בכולם והעונין אומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד וילפינן לה מקרא דתפלת עזרא וסיעתו. ואשמעינן הכא דבמקדש ראשון לא היו אומרים אלא ברוך ה׳ אלהי ישראל עד מן העולם: משקלקלו הלדוקים. ואמרו אין עולם אלא זה: התקינו. עזרא וסיעתו שיהו אומרים מן העולם ועד העולם לומר ששני עולמות יש להוציא מלב הלדוקים הכופרים בתחיית המתים: שיהא אדם שואל לשלום הבירו בשם. בשמו של הקב"ה ולא אמרינן מזלזל הוא בכבודו של מקום בשביל כבוד הבריות להוליא שם שמים עליו. ולמדו מבעז שאמר ה' עמכם ומן המלאך שאמר לגדעון ה׳ עמך גבור החיל: ואומר אל סבוו כי וקנד אמד. למוד

מדברי זקני אומתך לעשות מה שראית

שעשו הס. ובגמים מפרש מאי ואומר:

ואומר עת לעשות לה' הפרו תורתך.

פעמים שמבטלים דברי תורה כדי

לעשות לה' אף זה המתכוין לשאול

לשלום חברו זהו רצונו של מקום שנא׳

בקש שלום ורדפהוט מותר להפר תורה

הרואה מקום שנעשו בו נסים לישראל אומר ברוך שעשה נסים לאבותינו

במקום הזה מקום שנעקרה ממנו עכו"ם אומר ברוך שעקר עכו"ם מארצנו על הזיקין ועל הזועות ועל הרעמים +ועל הרוחות ועל הברקים אומר ברוך שכחו וגבורתו מלא עולם על בההרים ועל הגבעות ועל הימים ועל הנהרות ועל המדברות אומר ברוך עושה יבראשית רבי יהודה אומר יהרואה את הים הגדול אומר ברוך שעשה את הים הגדול יבזמן שרואהו לפרקים על הגשמים יועל

שעקר עבו"ם מארצנו. בירושלמי מתני כשנעקרה עכו"ם מכל ארץ ישראלא: על הנהרות. לאו על כל נהרות איירי אלא ארבע נהרות דכתיבי בקרא כמו חדקל ופרת:

העולם שכחו וגבורתו מלא עולם וכן

פר"י ומייתי ירושלמי דפירקין רבי

זעירא כו' כל ברכה שאין בה וכו'

ונראה לרבינוף דדוקא לרואה משלשים

יום לשלשים יום דומיא דרואה ים

הגדול לפרקים דאמר בירושלמי

דפרקים היינו שלשים יום:

רבי׳ שמעיה דכל הני ברכות לריכות להזכרת שם

ומלכות ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם וכן כתב רבינו שמשון

מקולי כי הר"י היה רגיל לברך על הברקים ברוך אתה ה' אלהינו מלך

עשין קסד: ז מ טוש"ע או"ח סי' ריח :סעיף ה ג מיי׳ פ״י מהלכות ברכות הלכה ט סמג נהכות הככה ע סמיף ב: עשין כז טוש"ע שם סעיף ב: ש ס מיי' שם טוש"ע שם :סעיף ד ע ומיי׳ שסן טוש״ע שס

תורה אור השלם

 וְאָהַבְּתָּ אַת יִיְ אֱלֹהֶיךְ בְּכָל לְבָבְרְ וּבְכַל נַפְשְׁךְ וּבְכָל מְאֹדֶף: דברים ו ה 2. וְהַבַּה בֹעוֹ בָּא מִבֵּית לחם ויאמר לקוצרים יי . עמכם ויאמרו לו יברכך

יוֹיִ: רות ב ד 3. וַיַּרָא אַלְיו מִלְאַךְ יְיִ וַיֹּאמֶר אַלְיו יִיְ עִמְךְ גָּבּוֹר הָחִיל: שופטים ו יב .4 שמע לאביר זה ילדר

תוֹרֶתֶּך: תהלים קיט קכו 6. וַיֹּאמֵר יִתְרוֹ בַּרוּךְ יִיָּ ק. דְיָבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ 7. וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הים ביבשה והמים להם חמה מימינם ומשמאלם:

ואת הנחלים ארנוו:

מוסף תוספות

א. בתוס׳ רי״ש הוסיף. א. בומט די ש הוסף. אבל בשנעקר עכו״ם ממקום אחד אומר ברוך שעקר עבודה אחרת מן המקום הזה.

בשורות מובות אומר ברוך המוב והממיב העל ייבשורות רעות אומר ברוך דיין האמת יבנה בית חדש ייוקנה כלים חדשים אומר ברוך שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה ימברך על הרעה מעין על המובה ועל המובה מעין על הרעה "והצועק לשעבר הרי זו תפלת שוא היתה אשתו מעוברת ואומר יהי רצון שתלד אשתי זכר הרי זו תפלת שוא היה בא בדרך ושמע קול צוחה בעיר ואומר יהי רצון שלא יתהא בתוך ביתי הרי זו תפלת שוא הנכנם לכרך מתפלל שתים אחת בכניםתו ואחת ביציאתו בן עואי אומר "ארבע שתים בכניסתו ושתים ביציאתו נותן הודאה על שעבר וצועק על העתיד "הייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על המובה שנאמר יואהבת את ה' אלהיך בכל לבבך וגו' בכל לבבך בשני יצריך ביצר מוב וביצר הרע ובכל נפשך אפילו הוא נומל את נפשך ובכל מאדך בכל ממונך ד"א בכל מאדך בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו ילא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח שהוא מכוון כנגד בית קדשי הקדשים יקל אום אתר אשו בנגו שעו המוחד שהוא מכוון כנגו בית קו שי דוקו שים סלולא יכנם להר הבית במקלו ובמנעלו ובפונדתו ובאבק שעל רגליו ולא יעשנו קפנדריא ורקיקה מקל וחומר כל חותמי ברכות שבמקדש היו אומרים שעד העולם משְקלקלו יהצדְוקים ואמרו אין עולם אלא אחד התקינו שיהו שירו מעולם משקלקלו יהצדְוקים ואמרו אין עולם אלא אחד התקינו שיהו אומרים מן העולם ועד העולם והתקינו שיהא אדם ישואל את שלום חברו בשם שנאמר יוהנה בעז בא מבית לחם ויאמר לקוצרים ה' עמכם ויאמרו לו יברכך ה' ואומר 3ה' עמך גבור החיל ואומר ¹אל תבוז כי זקנה אמך ואומר זעת לעשות לה' הפרו תורתך רבי נתן אומר הפרו תורתך משום עת לעשות לה': גב" מנא הני מילי אמר רבי יוחנן דאמר קרא יויאמר יתרו ברוך ה' אשר הציל וגו' אניסא דרבים מברכינן אניסא דיחיד לא מברכינן והא ההוא גברא דהוה קא אזיל בעבר ימינא נפל עליה אריא אתעביד ליה נימא ואיתצל מיניה אתא לקמיה דרבא וא"ל כל אימת דמטית להתם בריך ברוך שעשה לי גם במקום הזה ומר בריה דרבינא הוה קאזיל בפקתא דערבות וצחא למיא איתעביד ליה ניסא איברי ליה עינא דמיא ואישתי ותו זמנא חדא הוה קאזיל ברסתקא דמחווא ונפל עליה גמלא פריצא איתפרקא ליה אשיתא על לגוה כי "ממא לערבות בריך ברוך שעשה לי גם בערבות ובגמל כי ממא לרסתקא דמחוזא בריך ברוך שעשה לי גם בגמל ובערבות אמרי יאניםא דרבים כולי עלמא מיחייבי לברוכי יאניםא דיחיד איהו [א] חייב לברוכי תנו רבנן יהרואה מעברות הים ומעברות הירדן מעברות נחלי ארנון אבני אלגביש במורד בית חורון ואבן שבקש לזרוק עוג מלך הבשן על ישראל ואבן שישב עליה משה בשעה שעשה יהושע מלחמה בעמלק ואשתו של לום וחומת יריחו שנבלעה במקומה על כולן צריך שיתן הודאה ושבח לפני המקום בשלמא מעברות הים דכתיב יויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה מעברות הירדן דכתיב יויעמדו הכהנים נושאי הארון ברית ה' בחרבה בתוך הירדן הכן וכל ישראל עוברים בחרבה עד אשר תמו כל הגוי לעבור את הירדן אלא מעברות נחלי ארנון מגלן דכתיב יעל כן יאמר בספר מלחמות ה' את והב בסופה וגו' תנא את והב בסופה שני מצורעים היו דהוו מהלכין בסוף מחנה ישראל כי הוו קא חלפי ישראל אתו אמוראי 🕪 טבדי

ולעשות דבר הנראה אסור: גבו' ה"ג מנלן דמברכינן אניסא א"ר יוחנן דאמר קרא ויאמר יסרו ברוך ה' אשר הליל אסכם וגו': בעבר ימינא. שם מדינה בדרומו של פרת: בפקסא. בקעה: ערבות. שם מקום: ולחה למיה. למה למים: ברססקה. בשוק: גמלה פרילה. גמל משוגע שעסקיו רעים: הספרקה ליה השיסה. נפלה חומת בית שהיה סמוך לו ונכנס לחוך הבית מפני הגמל: מעברות הים. מקום שעברו ישראל בים סוף: ומעברות הירדן. בימי יהושע: מעברות נחלי ארנון. לקמן מפרש מאי ניסא: במורד בית חורון. בימי יהושע היה בספר יהושע (י): ואבן שורק עוג. לקמן מפרש: